

Försvarsdepartementet
fo.remissvar@regeringskansliet.se
fo.rs.remissvar@regeringskansliet.se

Tågföretagens yttrande över betänkandet Plikten kallar! En modern personalförsörjning av det civila försvaret (SOU 2025:6)

Tågföretagen är en bransch- och arbetsgivarorganisation med cirka 70 medlemmar som har närmare 17 000 medarbetare. Bland medlemmarna finns de flesta av Sveriges aktiva tågoperatörer.

Allmänt

Tågföretagen har inte djupare begrundat hela betänkandet utan fokuserat på de delar som berör transporter.

Tågföretagen uppfattar att utredaren fokuserar på personalbehovet som förväntas uppstå vid höjd beredskap.

Sveriges NATO-medlemskap samt åtagande om Vårdlandsstöd (VLS) bedömer Tågföretagen kan komma att innebära tillkommande och förändrade behov kopplat till personal redan i fredstid (då höjd beredskap icke råder). Tågföretagen ser det därför som angeläget att formerna för att tillgodose personalbehovet i fredstid klarläggs.

Tågföretagen understryker likt Svenskt Näringsliv att det fortsatt inte föreligger en definition av vad som är totalförsvarsviktig civil verksamhet, då detta inte är detsamma som samhällsviktig verksamhet. Regeringen bör således skyndsamt uppdra att en tydlig definition av totalförsvarsviktig civil verksamhet tas fram för att därmed möjliggöra analysen av vilka personalbehov som bör prioriteras.

Tågföretagen menar att utredningens analys vad gäller konsekvenser för näringslivet tonar ned de potentiella effekterna, med hänvisning till att vissa förslag får begränsad påverkan i fredstid och att den direkta påverkan här och nu i första hand förväntas bli nya regeringsuppdrag till statliga myndigheter. Det är dock viktigt att förstå att för att ha en förmåga att snabbt ska kunna möta behovet i en situation utanför fredstid kräver detta förberedelse samt resurser även i fredstid. Indirekt kommer dock de fortsatta utredningar som dessa myndigheter gör sannolikt få betydande konsekvenser för näringslivet, inte minst i transportsektorn. Detta förstärker behovet att inkludera näringslivet i det fortsatta arbetet.

Området transporter

Utredaren konstaterar att för området transporter är personalbehovet, liksom behovet/möjligheten att använda civilplikt som verktyg, ej klarlagt.

Utredaren föreslår att Trafikverket ges i uppdrag att utreda personalbehovet för området transporter.

Tågföretagen rekommenderar att näringslivet inkluderas i detta arbete då en stor del av den efterfrågade personalen återfinns inom näringslivet liksom behov av personal.

- Planering och dimensionering av personalåtgång/behov är avgörande för upprätthållandet av hållbar personalförsörjning vid förhöjd beredskap. Enligt Trafikverket bedöms personalbehovet öka vid höjd beredskap – för järnväg t.ex. lokförare och underhållspersonal. Av branschen identifierade utmaningar i detta sammanhang är dels att finna personal och att sedan tillhandahålla nödvändig utbildning. Baserat på erfarenheter från pandemin fanns det exempelvis utmaningar kopplat till de praktiska utbildningsmomenten. Processen för detta behöver således tydliggöras i god tid för att utbildningsförfarandet skall kunna anpassas och fortlöpa även vid höjd beredskap. I dimensioneringen av behovet behöver även kompetenser tydliggöras utifrån ett systemperspektiv – vilka är de grundläggande kompetenserna som behövs för att systemet skall fungera?
- I utredningen föreslås även att Arbetsförmedlingen skall bistå med exempelvis identifiering av kompetens och utbildning baserat på de behov som föreligger, t.ex. gällande bussförare. I detta förslag bör även järnvägspersonal inkluderas för att underlätta processen att finna nödvändig kompetens.

För Tågföretagen den 13 maj 2025

Lina Lagerroth
Näringspolitisk expert